

981/51

MATHEMATEG M2

Mecaneg 2

P.M. DYDD MERCHER, 22 Mehefin 2005

(1½ awr)

Y FANYLEB NEWYDD

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

Cymerwch g fel 9.8 ms^{-2} .

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Atgoffir chi bod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Mae un pen llinyn elastig ysgafn, hyd naturiol 0.8 m, ynghlwm wrth bwynt sefydlog O , ac mae'r pen arall ynghlwm wrth ronyn, màs 5 kg. Pan fydd y gronyn yn hongian mewn cydbwysedd yn fertigol islaw O , hyd y llinyn yw 1.3 m.

(a) Cyfrifwch fodwlws elastigedd y llinyn. [3]

(b) Darganfyddwch yr egni elastig sydd wedi'i storio yn y llinyn. [2]

2. Mae gronyn yn symud mewn llinell syth fel y rhoddir ei gyflymiad a ms^{-2} gan

$$a = 4 - 6t \quad \text{ar gyfer} \quad t \geq 0.$$

Ar amser $t = 0$, mae'r gronyn yn y pwynt O a'i gyflymder yw 4ms^{-1} .

(a) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer cyflymder y gronyn ar amser t s. [3]

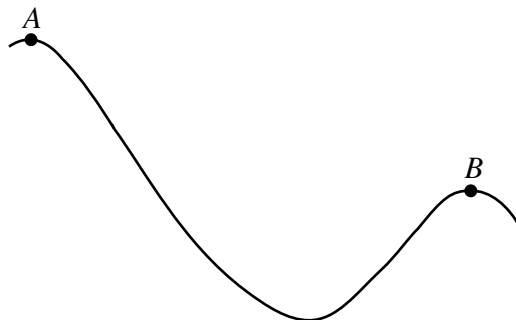
(b) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer dadleoliad y gronyn o O ar amser t s. [3]

(c) Darganfyddwch yr amser pan ddaw'r gronyn i ddisymudedd enydaidd (*instantaneous*) a phellter y gronyn o O ar yr amser hwn. [3]

(ch) Cyfrifwch **fuanedd** y gronyn pan fydd $t = 3$, a darganfyddwch a yw **fuanedd** y gronyn yn cynyddu neu'n lleihau ar yr amser hwn. [3]

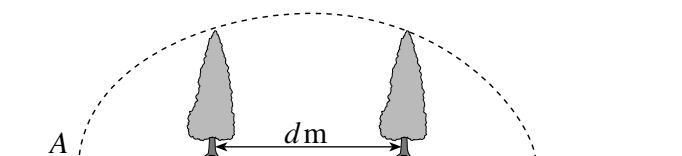
3. Mae car, màs 1250 kg, yn teithio i fyny rhiw sydd wedi'i goleddu ar ongl α i'r llorwedd ar fuanedd cyson 7.5ms^{-1} . Mae peiriant y car yn gweithio ar gyfradd o 30 kW a'r gwrthiant i fudiant y car yw 1550 N. Darganfyddwch werth α , gan roi eich ateb, mewn graddau, yn gywir i un lle degol. [6]

4. Mae'r diagram yn dangos dau bwynt, A a B , ar drac rheilffordd mewn ffair (*roller coaster*).

Uchderau A a B uwchben lefel y ddaear yw 30 m a 22 m yn ôl eu trefn. Hyd y trac rhwng A a B yw 88 m. Gellir tybio bod gan y gwrthiant i fudiant y cerbyd faint cyson 132 N. Mae gan gerbyd, sydd â chyfanswm màs 240 kg, fuanedd 2ms^{-1} yn A . Cyfrifwch fuanedd y cerbyd yn B . [8]

5. Mae golffiwr yn taro pêl o'r pwynt A â chyflymder cychwynnol 24.5 ms^{-1} ar ongl α uwchben y llorwedd, lle mae $\sin \alpha = 0.8$. Prin y mae'r bêl yn clirio pwyntiau uchaf dwy goeden. Mae pwyntiau uchaf y ddwy goeden 14.7 m uwchben lefel A ac maent bellter llorweddol $d \text{ m}$ oddi wrth ei gilydd.

- (a) (i) Darganfyddwch yr amser y mae'n cymryd i'r bêl gyrraedd pwynt uchaf y goeden gyntaf.
(ii) Darganfyddwch werth d . [8]
- (b) Darganfyddwch faint a chyfeiriad cyflymder y bêl 0.75 s ar ôl iddi gael ei tharo. [6]

6. Ar amser $t \text{ s}$, rhoddir fector safle gronyn P mewn perthynas â tharddbwynt O , gan $\mathbf{r} \text{ m}$, lle mae

$$\mathbf{r} = (2t - 5)\mathbf{i} + (t - 3)\mathbf{j} + (7 - 2t)\mathbf{k}.$$

- (a) Dangoswch y rhoddir pellter y gronyn o'r tarddbwynt ar amser $t \text{ s}$ gan

$$OP^2 = 9t^2 - 54t + 83,$$

a darganfyddwch werth t pan fydd P agosaf i O . [5]

- (b) Cyfrifwch gyflymder P a darganfyddwch ei faint. [3]

- (c) Dangoswch, pan fydd P agosaf i O , fod cyfeiriad cyflymder P yn berpendicwlar i'r llinell OP . [3]

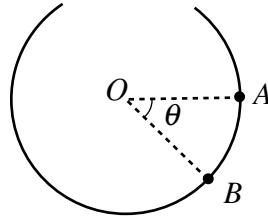
7. Mae beiciwr ar ei feic modur yn teithio ar fuanedd cyson 42 ms^{-1} mewn cylch llorweddol ar drac sydd wedi'i fancio ar ongl 25° i'r llorwedd. Nid oes unrhyw dueddiad i lithro i'r ochr ar y buanedd hwn. Cyfanswm màs y beic modur a'r beiciwr yw 600 kg .
Gan fodelu'r beic modur a'r beiciwr fel gronyn,

- (a) cyfrifwch adwaith normal y trac ar y beic modur, [3]

- (b) darganfyddwch radiws y cylch. [4]

TROSODD

8. Mae marblen, màs 0.3 kg , yn symud ar arwyneb mewnlol powlen sfferig, radiws 0.4 m . I ddechrau, cynhelir y farblen yn A , ar arwyneb mewnlol y bowlen, lle mae OA yn llorweddol, fel y dangosir yn y diagram.

Yna, teflir y farblen â buanedd 2 ms^{-1} yn fertigol i lawr. Pan fydd y farblen yn y pwynt B , $\widehat{AOB} = \theta$.

- (a) Darganfyddwch, yn nhermau θ , fynegiad ar gyfer v^2 , lle dynoda $v \text{ ms}^{-1}$ fuanedd y farblen yn B . [4]

- (b) Dangoswch y rhoddir adwaith $R \text{ N}$ arwyneb y bowlen ar y farblen gan

$$R = 3 + 8.2 \sin \theta . \quad [4]$$

- (c) Darganfyddwch y gwerth mwyaf posibl ar gyfer θ , a disgrifiwch, yn fyr, fudiant dilynol y farblen. [4]